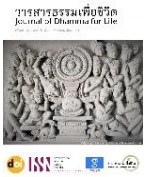
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN (Online): 2822-048X

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Research Article

DOI: 10.14456/jdl.2025.65

Conveying Artistic Values Through Fresh Floral Arrangements by "Kirana: Thai Floral Art Lab"

การถ่ายทอดคุณค่าเชิงศิลปะผ่านงานดอกไม้สด ของ ห้องปฏิบัติการ "กิรณา งานดอกไม้ไทย"

Kirana Pongsuwan[1]*, Chatwarun Angasinha[2]

กิรณา พงษ์สุวรรณ[1]*, ฉัตรวรัญช์ องคสิงห์[2]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. **Kirana Pongsuwan***
กิรณา พงษ์สุวรรณ*
สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง
วิทยาลัยผู้นำและนวัตกรรมสังคม
มหาวิทยาลัยรังสิต
Business and Politics, College of Leadership and Social Innovation, Rangsit University, Thailand
Email: p.kirana@hotmail.com

2. **Asst. Prof. Dr.Chatwarun Angasinha**
ผศ.ดร.ฉัตรวรัญช์ องคสิงห
สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง
วิทยาลัยผู้นำและนวัตกรรมสังคม
มหาวิทยาลัยรังสิต
Business and Politics, College of Leadership and Social Innovation, Rangsit University, Thailand
Email: Chattrsu@gmail.com

คำสำคัญ:
การถ่ายทอดคุณค่าเชิงศิลปะ; งานดอกไม้สด; ห้องปฏิบัติการ; กิรณา; งานดอกไม้ไทย

Keywords:
Transmission of Artistic Values; Fresh Floral Arrangements; Kirana; Thai Floral Art Lab

Article history:
Received: 26/10/2024
Revised: 06/11/2024
Accepted: 20/12/2024
Available online: 01/03/2025

ABSTRACT

The objectives of this article are: 1) to study the transmission of artistic values through fresh floral arrangements by the "Kirana: Thai Floral Art Lab," and 2) to examine the extension of learning in fresh floral art through the "Kirana: Thai Floral Art Lab." This is a qualitative research study, with data collected through in-depth interviews with a total of 15 key informants, divided into four groups as follows: 1) students, 2) alumni of the School of Craftsmanship in the Palace (Female), 3) customers, and 4) instructors from the "Kirana: Thai Floral Art Lab." The data was analyzed using content analysis, framed by the theory of artistic value creation. The study results indicate that there are five key value components: 1) aesthetic value, 2) social value, 3) cultural value, 4) economic value, and 5) ethical value. Regarding the extension of learning in fresh floral art, the study found that the teaching model is based on a short-course curriculum, with each course lasting five hours. Students acquire knowledge in creating floral garlands in the traditional royal style, starting from the basics of fresh floral arrangements to advanced adaptation techniques. This includes selecting flowers, understanding the nature of flowers, familiarizing themselves with tools and equipment, garland weaving, and decorating garlands such as the "Mali Orchid Garland." Students are encouraged to use their creativity or follow contemporary styles to suit different ceremonial purposes. The teaching also emphasizes conveying the artistic values of fresh flowers according to royal craftsmanship, ensuring the complete utilization of all parts of the flowers, and promoting environmental friendliness. Furthermore, students learn storage techniques and methods for preserving the flowers' freshness and beauty for a longer period. The development of these skills depends on the students'

How to Cite:

Pongsuwan, K. & Angasinha, C. (2025). Conveying Artistic Values Through Fresh Floral Arrangements by "Kirana: Thai Floral Art Lab". *Journal Dhamma for Life, 31*(1), 206-217.

ability to adapt and create after mastering the foundational knowledge.

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการถ่ายทอดคุณค่าเชิงศิลปะผ่านงานดอกไม้สดของห้องปฏิบัติการ "กิรณา งานดอกไม้ไทย"และ 2) เพื่อศึกษาการต่อยอดการเรียนรู้ศิลปะงานดอกไม้สดผ่านห้องปฏิบัติการ"กิรณา งานดอกไม้ไทย"เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนรวมทั้งสิ้น 15 คน แบ่งออกเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มผู้เรียน 2) กลุ่มศิษย์เก่านักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือในวัง (หญิง) 3) กลุ่มลูกค้า 4) ครูผู้สอนห้องปฏิบัติการ "กิรณา งานดอกไม้ไทย" โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา กรอบแนวคิดทฤษฎีการสร้างคุณค่าทางศิลปะ) โดยผลการศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบแห่งคุณค่า 5 ด้าน ดังนี้ 1) คุณค่าเชิงสุนทรียศาสตร์ 2) คุณค่าเชิงสังคม 3) คุณค่าเชิงวัฒนธรรม 4) คุณค่าเชิงเศรษฐกิจ และ 5) คุณค่าเชิงจริยธรรม และ ในการต่อยอดการเรียนรู้ศิลปะงานดอกไม้สด พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบหลักสูตรระยะสั้น ใช้ระยะเวลาในการเรียน 5 ชั่วโมงต่อหลักสูตร ผู้เรียนได้รับความรู้ในการร้อยมาลัยตามแบบชาววัง โดยจะเริ่มตั้งแต่ความรู้ขั้นพื้นฐานของงานดอกไม้สดไปจนถึงขั้นประยุกต์ดัดแปลง ซึ่งได้แก่ การคัดเลือกดอกไม้ การเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของดอกไม้ การรู้จักเครื่องมืออุปกรณ์ การร้อยมาลัย การแต่งตัวมาลัย เช่น มาลัยช่อเอื้อง การประดิษฐ์การประดับการดัดแปลง ได้ตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน หรือตามแบบสมัย ให้เหมาะสมกับงานในแต่ละประเภท ตามแบบการประกอบพิธีต่าง ๆ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดคุณค่าของดอกไม้สดตามศิลปะชาววัง การใช้ประโยชน์ของดอกไม้สดให้ได้ครบทุกส่วน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนขั้นตอนการจัดเก็บ วิธีการถนอม ดูแล รักษาดอกไม้ให้คงความสดสวยงามได้ยาวนานยิ่งขึ้น โดยการต่อยอดนี้จะขึ้นกับทักษะ การประดิษฐ์และดัดแปลงของผู้เรียนหลังจากเรียนรู้ในขั้นพื้นฐานแล้ว

บทนำ

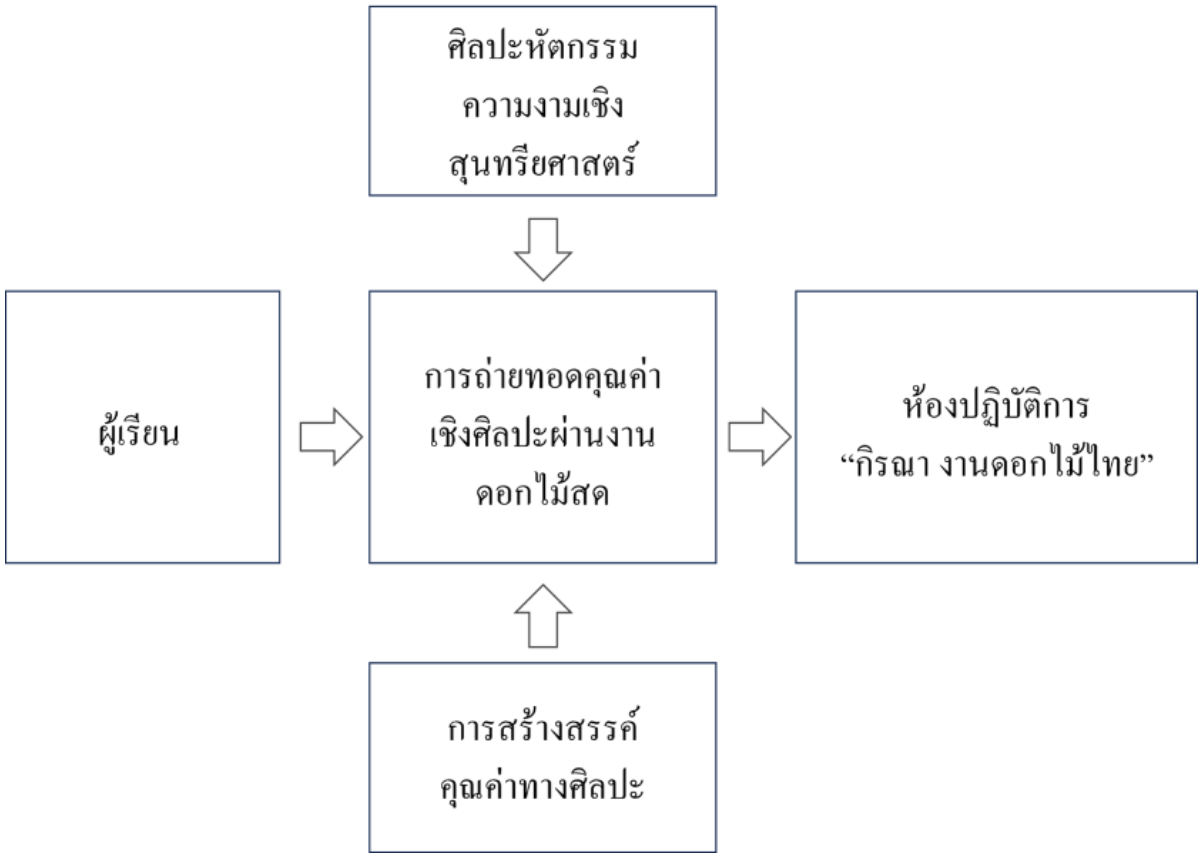
งานดอกไม้สดของไทยจัดเป็นหัตถศิลป์และประณีตศิลป์ หมายถึง การนำดอกไม้สดของไทยชนิดต่าง ๆ มาประดิษฐ์ให้เป็นชิ้นงานที่ประณีตงดงามด้วยวิธีการกรอง เย็บ มัด ร้อย ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามประเพณีและวัฒนธรรมศิลปะของไทย เนื่องจากงานดอกไม้สดของไทยมีความสำคัญหลายประการ คือ เป็นงานฝีมือที่นำไปใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทั่วไป ตกแต่งสถานที่ที่ใช้ประกอบพิธีและใช้เป็นของชำร่วยเพื่อแสดงความขอบคุณผู้ที่มาร่วมงานต่าง ๆ เป็นงานฝีมือที่แสดงถึงเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชนชาติไทย ซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นจากความประณีต นอกจากนั้น ยังเป็นงานฝีมือที่สามารถสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการร้อยมาลัย ซึ่งต้องอาศัยศิลปะหลายประการ เช่น การกรอง คือ การเอาบางส่วนของดอกไม้ ที่ได้จากการเฉือนเป็นแว่น ๆ หรือผ่ากลางชิ้นแล้วนำมาเสียบ หรือร้อยในไม้ไผ่ที่เหลาแหลม หรือ ก้านมะพร้าว (ทางมะพร้าว) ซ้อนกัน การกรองมี 2 แบบ ได้แก่ การกรองดอก และการกรองเส้น เป็นต้น

การร้อยมาลัยจัดอยู่ในหมวดงานดอกไม้สดของไทย เป็นงานฝีมือที่มีความโดดเด่นหลายด้านทั้งความละเอียด ความประณีต พิถีพิถัน อีกทั้งในด้านความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบของมาลัยมีมากมายหลายชนิดแต่ละชนิดมีหน้าที่ใช้สอยต่างกันไปตามโอกาสและความเหมาะสม มาลัยที่ใช้ในงานมงคลงาน แต่งงาน หรือเพื่อแสดงความยินดี “ดอกรัก” เป็นหนึ่งในดอกไม้ที่นิยมนำมาร้อย โดยแทบทุกพวงมาลัยจะมีดอกรักเป็นส่วนประกอบสำคัญ ส่วนใหญ่จะอยู่ในส่วนของอุบะชายมาลัยแทบทั้งหมด ส่วนถ้าเป็นตัวพวงมาลัย ก็สามารถนำมาร้อยสร้างสรรค์ได้เช่นกัน ซึ่งวิธีการร้อยสร้างสรรค์ได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นร้อยทั้งดอกหรือ ฉีกกลีบดอกเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำมาร้อยทีละชั้นประกอบกันเป็นพวงมาลัย ฯลฯ สีสันของดอกรักก็เป็นที่น่าสนใจให้สีขาวนวลตามีโทนสีม่วง ซึ่งเมื่อนำมาร้อยมาลัยจะให้ความสวยงามไปอีกรูปแบบ และด้วยดอกรัก ที่นำมาร้อยมาลัยมีหลายพันธุ์ขนาดดอกจะมีความต่างกัน อีกทั้งชื่อและความหมาย สื่อถึงความรักที่ยาวนานรักที่บริสุทธิ์ ฯลฯ ดอกรักจึงมีอยู่ในงานมาลัย ทั้งนี้ มาลัยหนึ่งพวงสามารถสร้างสรรค์ด้วยดอกไม้มากกว่าหนึ่งชนิดได้ เช่น การเพิ่มความนัยความหมายมงคลยิ่งขึ้น อาจเติมดอกบานไม่รู้โรยก็จะเป็นรักไม่รู้โรย หรือใช้ดอกดาวเรืองคู่ดอกรัก โดยดาวเรืองที่นำมาใช้โดยมากจะอยู่ในส่วนอุบะหรือนำกลีบดอกซึ่งมีสีสันสวย นำมาร้อยมาลัยให้มีความเจริญรุ่งเรือง การร้อยมาลัยดอกไม้สดเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการสร้างสรรค์คุณค่า (Value creation) โดยเฉพาะในงานศิลปหัตถกรรมหรืองานฝีมือ งานช่างฝีมือดอกไม้สดได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปี พ.ศ. 2557 ในสาขางานด้านฝีมือดั้งเดิม (บุญชัย ทองเจริญบัวงาม, 2557) อันเป็นเครื่องยืนยันถึงความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและความหมาย ซึ่งคุณค่านั้นมนุษย์กำหนดขึ้นให้ค่าแก่สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (ธนิก เลิศชาญฤทธิ์, 2554)

นอกจากทางวัฒนธรรมแล้ว งานช่างฝีมือดอกไม้สดยังเป็นสัญลักษณ์สำคัญที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ ซึ่งสะท้อนถึงรากเหง้าและความเป็นมาอันยาวนานของชุมชน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม การประดิษฐ์ร้อยกรองดอกไม้สดให้มีความวิจิตรตระการตา เพื่อให้เหมาะสมแก่การใช้งานในโอกาสต่าง ๆ ทั้งในการบูชาทางพุทธศาสนา พระราชพิธี และงานสำคัญอื่น ๆ สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการทางวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลจากประวัติศาสตร์และความรู้ของบรรพบุรุษ ซึ่งกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (มณีรัตน์ จันทนะผลิน, 2558)

อย่างไรก็ตาม ในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปะดอกไม้สด จำเป็นต้องมีการวิจัยอย่างลึกซึ้ง เพื่อทำความเข้าใจบทบาทของงานดอกไม้สดในฐานะเครื่องมือที่เชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมถึงความสำคัญของการสร้างสรรค์และพัฒนางานฝีมือให้ตอบสนองต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ในบริบทของห้องปฏิบัติการ “กิรณา งานดอกไม้ไทย” การศึกษาวิจัยจะช่วยให้เราเข้าใจถึงกลไกและกระบวนการที่ใช้ในการถ่ายทอดคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านงานดอกไม้สดรวมถึงความสำคัญของการสืบสานและสร้างสรรค์งานที่ไม่เพียงเป็นศิลปะ หากแต่เป็นมรดกที่ทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน การวิจัยในด้านนี้จึงมีความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะสนับสนุนการสืบทอดและพัฒนางานศิลปะดอกไม้สดให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในอนาคต

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการถ่ายทอดคุณค่าเชิงศิลปะผ่านงานดอกไม้สด ของ ห้องปฏิบัติการ “กิรณา งานดอกไม้ไทย”
2. เพื่อศึกษาการต่อยอดการเรียนรู้ศิลปะงานดอกไม้สดผ่านห้องปฏิบัติการ “กิรณา งานดอกไม้ไทย”

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อศึกษาข้อมูลในประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

1. ด้านขอบเขต

1.1 ด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวนรวมทั้งสิ้น 15 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม ดังนี้

1.1.1 กลุ่มผู้เรียน จำนวน 5 คน

1.1.2 กลุ่มศิษย์เก่านักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือในวัง (หญิง) จำนวน 3 คน

1.1.3 กลุ่มลูกค้า จำนวน 6 คน

1.1.4 ครูผู้สอนห้องปฏิบัติการ “กิรณา งานดอกไม้ไทย” จำนวน 1 คน

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ จากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ เอกสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์คุณค่าเชิงศิลปะ และอินเตอร์เน็ต บทความ รายงานการวิจัย หรือบทความเว็ปไซต์

1.3 ด้านพื้นที่ คือ ห้องปฏิบัติการ “กิรณา งานดอกไม้ไทย” ตั้งอยู่ ถนนราชเทวี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยสร้างเป็นคำถามให้ครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัย การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดงานศิลปะชาววังให้กับผู้เรียนที่ห้องปฏิบัติการ “กิรณา งานดอกไม้ไทย”

3. ด้านการเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และ แบบสังเกตการณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และ เก็บรวบรวมข้อมูล

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษา การถ่ายทอดคุณค่ารู้ศิลปะงานดอกไม้สดผ่านห้องปฏิบัติการ “กิรณา งานดอกไม้ไทย” พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เป็นการสอนเชิงปฏิบัติการ แบบหลักสูตรระยะสั้น ระยะเวลาในการเรียนใช้เวลา 5 ชั่วโมงต่อหลักสูตร การถ่ายทอดความรู้เป็นไปตามต้นแบบชาววัง โดยเริ่มจากการร้อยพวงมาลัยจากดอกมะลิ ดอกกุหลาบ ดอกรัก และดอกกล้วยไม้ การเรียนในลำดับถัดไปจะขึ้นกับความประสงค์ของผู้เรียนว่าจะสนใจเรียนต่อเนื่องหรือไม่ ในการเรียนห้องปฏิบัติการกิรณา งานดอกไม้ไทย เป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์ ดอกไม้และอาหารให้สำหรับผู้เรียน ผู้เรียนจะได้รับการดูแล เอาใจใส่ระหว่างการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อสามารถถ่ายทอดและเข้าถึงปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด ด้วยวิธีการเฝ้าสังเกต ติดตามผลงานที่ผู้เรียนกำลังปฏิบัติ มีการติดตาม แก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนเป็นเฉพาะรายบุคคล ทำให้มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

ในการเรียนรู้แบบปฏิบัติการ ใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้แบบใกล้ชิด ฝึกสอนการใช้เข็มร้อยมาลัย การพับกลีบดอกไม้ ใบไม้ การรู้จักใช้มือวางในตำแหน่งที่ถูกต้อง เพื่อรักษาความสดและความสวยงามของดอกไม้สด ให้เทคนิคต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยครอบคลุมทั้งด้านศิลปะการออกแบบสมัยใหม่ร่วมกับการใช้วัสดุที่หลากหลาย และการปรับใช้เทคนิคใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนจะเน้นการเรียนรู้ที่รวดเร็วและครอบคลุมเนื้อหาหลาย ๆ ด้านในเวลาอันสั้น ผู้เรียนสามารถทดลองและสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ได้ตามใจชอบ แต่กระบวนการอาจไม่ได้เน้นการฝึกฝนอย่างละเอียดเท่ากับการเรียนแบบชาววัง และการประเมินผลในการเรียนการสอนจะเน้นที่การประเมินผลในภาพรวม เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการทำ การนำเสนอ ใช้เทคนิคที่หลากหลายและสอดคล้องกับแนวคิดที่ได้รับจากการสอนผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะใหม่ ๆ การนำเสนอแนวคิดร่วมกัน หรือเทคนิคที่ทันสมัย หรือการพัฒนา ต่อยอด หรือแม้แต่การมีส่วนร่วมกับผู้เรียนที่จะมีความแตกต่างในการสร้างผลงาน เช่น บางคนถนัดมือซ้าย บางคนถนัดมือขวา ก็จะทำให้ต้องอาศัยเทคนิค หรือการปรับเพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของมือ และสมองเกิดทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหวในระหว่างการเรียน ในการร้อยมาลัยทำให้กล้ามเนื้อนิ้วมือ ข้อนิ้ว แขน สายตา ประสาทสัมผัสทำงานและแข็งแรงอาจกล่าวได้ว่า เป็นการพัฒนาการด้านร่างกาย และกล้ามเนื้อสายตา และระบบประสาทจะทำงานประสานกันได้ดี ประสาทสัมผัสมีการพัฒนาให้มีความละเอียดอ่อนขึ้น มีผลต่อการพัฒนาด้านการเรียนรู้และสติปัญญาที่ต้องใช้อวัยวะประเภทนี้เป็นสื่อจึงสามารถปฏิบัติได้ดี กิจกรรมการร้อยมาลัยทำให้ตาและมือประสานกันทำงานได้ดี ปลายนิ้วในการจับต้อง สามารถทำให้เกิดความประณีต เกิดสุนทรียศาสตร์และจริยศาสตร์เข้าด้วยกันได้อย่างสร้างสรรค์

หลักสูตรการเรียนการสอน ของ กิรณา งานดอกไม้ไทย

หลักสูตรที่ 1 พวงมาลัยแบบฉบับชาววัง (ขั้นพื้นฐาน) “พวงมาลัยมะลิ”

หลักสูตรที่ 2 พวงมาลัยแบบฉบับชาววัง "พวงมาลัยกุหลาบ"

หลักสูตรที่ 3 พวงมาลัยแบบฉบับชาววัง "พวงมาลัยกล้วยไม้”

หลักสูตรที่ 4 พวงมาลัยแบบฉบับชาววัง "พวงมาลัยห่วงรัก”

ขั้นตอนการเรียนการสอน ของ กิรณา ดอกไม้ไทย

(1) อธิบายและบอกแนวทางในการเรียน

(2) สาธิตหรือทำให้ดู

(3) การพาทำ

(4) การให้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสบการณ์

(5) การให้ทดลองทำ

(6) การให้ลองผิดลองทำ

(7) การให้คำปรึกษา การแนะนำ

(8) การค้นหาสาเหตุของปัญหาการเรียนและให้คำแนะนำ

(9) การให้นักศึกษาค้นหาความถนัดและวิธีการของตนเอง

(10) การติชมผลงาน เพื่อให้เกิดการปรับปรุง พัฒนา

(11) สอนไม่ให้เครียดกับชิ้นงานที่ทำ ใช้สุนทรียะและมีสมาธิ

(12) การให้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

(13) สอนให้รู้จักการดัดแปลง นำส่วนต่างๆ ของดอกไม้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หมดทุกส่วน

(14) การประเมินผล

อภิปรายผล

จากการศึกษา ผลของงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริธร สุตตานนท์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การสืบทอดคุณค่างานช่างดอกไม้สดแบบราชสำนัก”ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณค่างานช่างดอกไม้สดแบบราชสำนัก มีคุณค่าทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) **ด้านจริยศาสตร์** เป็นคุณค่าที่เกิดจากความประพฤติและปฏิบัติตน แสดงให้เห็นถึงความดีงาม ความสูงส่งในจิตใจ ก่อให้เกิดความประพฤติ ความคิด ทัศนคติ การใช้ชีวิตนำไปสู่การพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไป 2) **ด้านสุนทรียศาสตร์** เป็นคุณค่าที่ส่งผลต่อจิตใจของผู้เสพผลงานทั้งทางตรงและทางอ้อม และองค์ประกอบทั้ง 10 ด้าน ของสุนทรียศาสตร์นั้นต่างก็หลอมรวมกัน เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานช่างดอกไม้สด 3) **ด้านประณีตศิลป์** เป็นงานที่ต้องใช้ “ทักษะ” ฝึกปฏิบัติจากขั้นพื้นฐานพัฒนาไปสู่ความชำนาญ และเป็นทักษะชั้นสูงอยู่ในตัวช่าง และในกระบวนการถ่ายทอดนั้นจะมี “เอกลักษณ์เฉพาะตัว” 4) **ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร** มีความสำคัญจะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งด้านเวลา ต้นทุน และคุณภาพ 5) **ด้านนวัตกรรม** มีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนางานช่างดอกไม้สดให้มีความแปลกใหม่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติภา บุนนาค (2560) ที่ได้ศึกษา เรื่อง วิถีปฏิบัติช่างฝีมือดอกไม้สด: กรณีศึกษาโรงเรียนช่างฝีมือในวัง (หญิง) ผลการศึกษาพบว่า ในกระบวนการสร้างฝึกทักษะของแผนกช่างฝีมือดอกไม้สดของโรงเรียนช่างฝีมือในวัง (หญิง) นั้น ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบกว่าจะได้ทักษะแบบช่างนั้น

โรงเรียนมีวิธีสร้างความโดดเด่นและความพิเศษให้กับ “ฝีมือช่างแบบชาววัง” โดยองค์ประกอบหลักคือ โรงเรียน ครูช่าง และนักเรียนช่าง

สรุปผลการวิจัย

คุณค่าเชิงสุนทรียศาสตร์ (Aesthetic Value) งานดอกไม้สดถือได้ว่าเป็นศิลปะที่มีคุณค่าเชิงสุนทรียศาสตร์สูง เนื่องจากสามารถกระตุ้นประสาทสัมผัสหลายด้าน ไม่เพียงแต่การมองเห็นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกลิ่นหอมที่ออกมาจากดอกไม้ และการสัมผัสเนื้อสัมผัสของวัสดุต่าง ๆ ในการจัดดอกไม้ ซึ่งคุณค่าเชิงสุนทรียศาสตร์ของงานดอกไม้สดสามารถแยกได้เป็นหลายด้าน ดังนี้ 1) ความงามทางสายตา (Visual Aesthetics) ความสวยงามในรูปทรง สีสัน และพื้นผิว การให้ความสมดุลสามารถสร้างความประทับใจทางสายตาได้ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้สีที่สอดคล้องกัน การเล่นกับระดับความสูงและความต่ำ หรือการใช้เส้นสายและรูปทรงในการจัดวาง ซึ่งทั้งหมดนี้ สร้างการเคลื่อนไหวและความไหลลื่นขององค์ประกอบงานดอกไม้สดเป็นอย่างมาก 2) ความหอมและบรรยากาศ (Fragrance and Atmosphere) กลิ่นหอมจากดอกไม้สดเพิ่มมิติทางสัมผัส ทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายและสงบ ทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติและสง่างาม การเลือกดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ หรือเข้มข้นขึ้นอยู่กับบรรยากาศที่ต้องการสร้าง และส่งผลต่อความรู้สึกของผู้ที่ได้พบและสัมผัส 3) การสัมผัสเนื้อสัมผัส (Tactile Quality) เนื้อสัมผัสของดอกไม้และองค์ประกอบอื่น ๆที่ใช้ เช่น ก้าน ใบ และวัสดุต่าง ๆ ในการจัดดอกไม้สามารถสัมผัสได้อย่างชัดเจน ความนุ่มนวลของกลีบดอก ความหยาบหรือความหนาของก้านและใบล้วนสร้างความรู้สึกเชิงสัมผัสที่หลากหลาย 4) องค์ประกอบทางศิลปะ (Artistic Composition) การร้อยมาลัยต้องคำนึงถึงหลักการทางศิลปะ ความสมดุล (Balance) จุดเด่น (Focal Point) สัดส่วน (Proportion) และความเป็นเอกภาพ (Unity) ซึ่งต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเลือกองค์ประกอบเหล่านี้ให้ลงตัว การออกแบบเชิงสร้างสรรค์สามารถสื่อสารอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของผู้เรียนไปยังผู้รับได้ 5) การเปลี่ยนแปลงและความไม่จีรัง (Ephemeral Nature) งานดอกไม้สดเป็นงานศิลปะที่มีความไม่ถาวร ดอกไม้จะค่อย ๆ เหี่ยวเฉาไปตามเวลา ซึ่งสะท้อนถึงความไม่จีรังของชีวิตและธรรมชาติ ศิลปะของงานดอกไม้สด จึงเน้นความสวยงามในช่วงเวลาหนึ่ง สร้างการเชื่อมโยงระหว่างศิลปะและวงจรชีวิต และ 6) การแสดงออกทางวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ (Cultural Expression and Symbolism) ดอกไม้สด มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่หลากหลายในแต่ละวัฒนธรรม เช่น ในวัฒนธรรมไทย ดอกบัวมักถูกใช้ในงานศาสนาและเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์หรือความสงบเงียบ เป็นสิ่งสะท้อนความเชื่อและคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มคนในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น งานดอกไม้สดจึงเป็นศิลปะที่มีคุณค่าเชิงสุนทรียศาสตร์ ในหลายมิติ ทั้งในแง่ของความงามทางสายตา ความหอม การสัมผัส และการแสดงออกของธรรมชาติและวัฒนธรรม

คุณค่าเชิงสังคม (Social Value) คือ งานดอกไม้สดไม่ได้มีคุณค่าเฉพาะเชิงสุนทรียศาสตร์เท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าเชิงสังคมที่สำคัญอีกหลายประการ เนื่องจากงานดอกไม้สด มีบทบาทในชีวิตประจำวัน ประเพณี ศาสนาและวัฒนธรรมของผู้คนในสังคม ตัวอย่างเช่น คุณค่าเชิงสังคมที่สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องของการสื่อสารทางอารมณ์และความรู้สึก (Emotional and Sentimental Expression) งานดอกไม้สดมักถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ในการแสดงความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ความรัก ความเคารพ หรือความเสียใจ ดอกไม้สามารถถ่ายทอดอารมณ์แทนคำพูดได้ การให้ดอกไม้ในโอกาสสำคัญ เช่น งานวันเกิด งานแต่งงาน หรืองานศพ จึงเป็นวิธีการแสดงความรู้สึกที่ผู้คนในสังคมเข้าใจและยอมรับกันอย่างกว้างขวาง หรือ การเชื่อมโยงกับประเพณีและวัฒนธรรม (Cultural and Traditional Connection) และพิธีกรรมในหลายวัฒนธรรม เช่น ในประเทศไทย การจัดพวงมาลัย

ดอกไม้สดเป็นส่วนสำคัญในงานบูชาพระพุทธรูปหรือเทพเจ้า และการไหว้ครูในโรงเรียน การจัดดอกไม้ในพิธีสำคัญเหล่านี้ สะท้อนถึงความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการรักษาและส่งต่อคุณค่าและประเพณีจากรุ่นสู่รุ่น นอกจากนี้ ยังสร้างสังคมเชิงพาณิชย์และอาชีพ (Economic and Professional Value) เป็นธุรกิจและอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้ปลูกดอกไม้ ผู้ขายดอกไม้ หรือผู้จัดดอกไม้มืออาชีพ การประกอบอาชีพเกี่ยวกับดอกไม้จึงมีบทบาทสำคัญ ในเศรษฐกิจของชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกดอกไม้เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลไปสู่การการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน (Building Social Bonds) งานดอกไม้สดที่ถูกจัดในงานต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานศพ หรือเทศกาลสำคัญ มักเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนและครอบครัว เพราะการมีส่วนร่วมในการจัดงานเหล่านี้ ทำให้คนในชุมชนได้พบปะและร่วมกันทำกิจกรรม ส่งผลให้เกิดการสื่อสาร การเชื่อมโยงทางจิตใจ และการสร้างมิตรภาพระหว่างสมาชิกในสังคม ช่วยสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นมิตร ส่งเสริมความสามัคคีและการสื่อสารที่ดีในหมู่คนที่อยู่ร่วมกันในพื้นที่นั้น ๆ อย่างไรก็ตาม งานดอกไม้สดเป็นศิลปะที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนในสังคม และเป็นวิธีการแสดงออกทางศิลปะที่เรียบง่ายและงดงาม สามารถแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ และความรู้สึกผ่านการเลือกใช้ดอกไม้ การจัดวาง และการออกแบบ ซึ่งมีอิทธิพลในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ในสังคม ดังนั้น งานดอกไม้สดไม่เพียงแต่เป็นงานศิลปะที่สร้างความงามให้กับชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ ส่งเสริมวัฒนธรรม และการเชื่อมโยงทางสังคมในหลายมิติ

คุณค่าเชิงวัฒนธรรม (Cultural Value) งานดอกไม้สดจัดได้ว่ามีคุณค่าเชิงวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง เนื่องจากดอกไม้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ในแทบทุกวัฒนธรรมทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นในพิธีกรรม ศิลปะ หรือการใช้ชีวิตประจำวัน งานดอกไม้สดสะท้อนถึงความเชื่อ วิถีชีวิต และคุณค่าทางจิตใจที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสังคม ซึ่งสามารถอธิบายคุณค่าเชิงวัฒนธรรมของงานดอกไม้สดได้หลายประการ ดังนี้ สิ่งแรกคือการสะท้อนถึงความเชื่อและศาสนา (Reflection of Religious and Spiritual Beliefs) พิธีกรรมทางศาสนาในหลายวัฒนธรรม เช่น ในประเทศไทย ดอกบัวและพวงมาลัยดอกไม้สดถูกใช้ในการบูชาพระพุทธรูปและประกอบพิธีทางศาสนาพุทธ ในวัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น ฮินดูและคริสต์ ดอกไม้ก็มีบทบาทในพิธีกรรมทางศาสนาเช่นกัน การใช้ดอกไม้ในศาสนาเป็นการเชื่อมโยงความงามของธรรมชาติกับความศักดิ์สิทธิ์และความเคารพ หรือเป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Symbols) ในการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละประเทศและกลุ่มชน การใช้ดอกไม้ในพิธีต่าง ๆ เช่น พวงมาลัยในวันไหว้ครูของไทย หรือการประดับดอกไม้ในเทศกาลต่าง ๆ สะท้อนถึงคุณค่าและประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนาน นอกจากนี้ ยังเป็นสัญลักษณ์ของความรัก ความเคารพหรือความยินดีตามวัฒนธรรมของแต่ละสังคม เช่นในญี่ปุ่น การจัดดอกไม้แบบอิเคบานะสะท้อนถึงความเรียบง่าย ความสมดุล และการเคารพธรรมชาติ อีกทั้ง ยังเป็นการแสดงออกถึงความเป็นชาติ (National Identity and Pride) ในหลายประเทศ ดอกไม้บางชนิดเป็นสัญลักษณ์ของชาติ เช่น ดอกบัวของไทย ดอกซากุระของญี่ปุ่น และดอกกุหลาบของอังกฤษ ดังนั้น ในงานประเพณีและพิธีการสำคัญของชาติแสดงถึงความภาคภูมิใจและการเคารพในวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของประเทศนั้น ๆ ที่ทำให้ผู้คนรู้สึกเชื่อมโยงกับมรดกทางวัฒนธรรมของตน และสร้างความเป็นเอกภาพในสังคม (Cultural Unity and Community) ดอกไม้สดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เชื่อมโยงผู้คนในสังคมผ่านพิธีกรรมหรือเทศกาลต่าง ๆ เช่น เทศกาลดอกไม้ในหลายประเทศ เช่นงานเทศกาลเชียงใหม่ (Chiang Mai Flower Festival) ที่แสดงถึงความภูมิใจในความงามของท้องถิ่นและธรรมชาติ การจัดงานดอกไม้สดเหล่านี้เป็นโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงคนในชุมชนเข้าด้วยกัน ดังนั้น การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านศิลปะ (Cultural Transmission through Art) ที่ถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ และค่านิยมทาง

วัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น การจัดพวงมาลัยในไทย สะท้อนถึงวัฒนธรรมและทักษะที่สืบทอดมาในแต่ละภูมิภาค การถ่ายทอดศิลปะนี้จากรุ่นสู่รุ่นยังเป็นการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และเป็นการฝึกฝนทักษะการทำงาน อย่างประณีตและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสื่อสารคุณค่าทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังนำไปใช้ในงานมงคลและอวมงคล (Use in Ceremonial and Ritual Contexts) เช่น งานแต่งงาน งานศพ และพิธีกรรมทางศาสนา การจัดดอกไม้ในงานมงคลสะท้อนถึงความสุข ความสมบูรณ์ และการเจริญเติบโต ในขณะที่การใช้ดอกไม้ในงานอวมงคลสะท้อนถึงการแสดงความเสียใจ ความเคารพ และการแสดงความอาลัย การจัดดอกไม้เหล่านี้ มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น

คุณค่าเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value) งานร้อยมาลัยมีคุณค่าเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญทั้งในระดับชุมชนและประเทศ เนื่องจากเป็นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณี ทำให้เกิดความต้องการใช้ ในพิธีกรรมต่าง ๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและโอกาสพิเศษ ส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้ การสร้างอาชีพ และ การกระตุ้นเศรษฐกิจในหลายมิติ สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) การสร้างอาชีพและรายได้ (Job Creation and Income Generation) การร้อยมาลัยเป็นอาชีพที่สำคัญสำหรับคนจำนวนมากในสังคม โดยเฉพาะในชุมชนท้องถิ่นและกลุ่มคนที่มีทักษะในการทำงานศิลปะพื้นบ้าน อาชีพร้อยมาลัยสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการขายปลีกหรือการรับทำมาลัยสำหรับงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ หรือ งานบูชาทางศาสนา การมีตลาดสำหรับมาลัยสด ช่วยให้ผู้ที่มีทักษะเหล่านี้ สามารถทำอาชีพและพึ่งพาตนเองได้ 2) การส่งเสริมอุตสาหกรรมดอกไม้และพืชพรรณ (Supporting the Flower and Plant Industry) งานร้อยมาลัยเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้ดอกไม้สดและใบไม้ต่าง ๆ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมดอกไม้ เกษตรกรที่เพาะปลูกดอกไม้เช่น ดอกมะลิ ดอกกุหลาบ ดอกรัก และดอกดาวเรือง จะได้รับประโยชน์จากการที่มีความต้องการดอกไม้สด เพื่อนำไปใช้ในงานร้อยมาลัย ทำให้การปลูกดอกไม้เพื่อขายเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและผู้ค้าในตลาดดอกไม้ 3) การกระตุ้นการท่องเที่ยว (Boosting Tourism) งานร้อยมาลัยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มาเยือนประเทศไทย และต้องการสัมผัสกับประเพณี และศิลปะท้องถิ่น มาลัยสดมักถูกใช้ในพิธีต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือมอบเป็นของที่ระลึกในโอกาสพิเศษ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังสนใจเรียนรู้วิธีการร้อยมาลัยผ่านกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่จัดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ การผสมผสานงานร้อยมาลัยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนี้สามารถสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ 4) การส่งออกผลิตภัณฑ์หัตถกรรม (Exporting Handmade Crafts) ในบางกรณีงานร้อยมาลัยได้รับความสนใจในระดับสากล โดยเฉพาะในกลุ่มชาวต่างชาติ ที่ชื่นชมงานศิลปะแบบไทย ทำให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น มาลัยปลอมที่ทำจากผ้า หรือวัสดุสังเคราะห์ที่สามารถเก็บรักษาได้นาน การส่งออกผลิตภัณฑ์เหล่านี้สามารถเพิ่มมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ และเปิดโอกาสในการสร้างรายได้จากการค้าระหว่างประเทศ 5) การสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยงานออกแบบและศิลปะ (Value Addition through Design and Artistry) การร้อยมาลัยที่มีความประณีตและการออกแบบที่สร้างสรรค์สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์มาลัยสดได้ งานมาลัยที่มีความซับซ้อนและมีรายละเอียดมากขึ้น เช่น มาลัยจากชาววังหรือมาลัยที่มีการผสมผสานดอกไม้หลากหลายชนิดหรือใช้การจัดวางที่ซับซ้อนจะมีราคาสูงกว่ามาลัยธรรมดา สิ่งนี้สร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการและช่างฝีมือที่มีความเชี่ยวชาญในงานศิลปะดังกล่าว 6) การกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น (Income Distribution to Local Communities) งานร้อยมาลัยเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น ชาวบ้านในพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีทักษะในการร้อยมาลัยสามารถสร้างรายได้จากการทำงานนี้ ทั้งการขายตรงให้กับลูกค้าในพื้นที่หรือนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ชุมชนที่เป็นแหล่งเพาะปลูกดอกไม้และพืชที่ใช้ในงานร้อยมาลัยจะได้รับประโยชน์เช่นกัน ทำให้เกิดการหมุนเวียน

ของเงินในระดับชุมชน อันจะนำไปสู่การส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (Supporting Small and Medium Enterprises - SMEs) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดจำหน่ายมาลัย เช่น ร้านขายดอกไม้สดและร้านค้าหัตถกรรม ถือได้ว่า มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นและประเทศ การขายมาลัยเป็นธุรกิจขนาดเล็กที่สามารถทำได้ง่ายในครอบครัวหรือในกลุ่มชุมชน งานนี้ช่วยให้ธุรกิจขนาดเล็กและกลางเติบโตได้และสนับสนุนการจ้างงานในท้องถิ่น ยิ่งในช่วงเทศกาลงานร้อยมาลัยมีความต้องการสูงในช่วงเทศกาลและงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานสงกรานต์ งานบวช หรืองานมงคลสมรส ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่คนในสังคมต้องการใช้มาลัยสดในการประกอบพิธีกรรม รายได้จากการจำหน่ายมาลัยในช่วงเทศกาลจึงเพิ่มขึ้น ทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการร้อยมาลัยสามารถเติบโตได้ดีในช่วงเวลานี้ สรุปได้ว่า งานร้อยมาลัยไม่เพียงแต่มีคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรม แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ ส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น และกระตุ้นอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

คุณค่าเชิงจริยธรรม (Ethical Value) งานร้อยมาลัยมีคุณค่าเชิงจริยธรรมที่สะท้อนถึงความงามภายในจิตใจ การแสดงความเคารพ และการแสดงออกถึงคุณค่าทางจริยธรรมในหลายแง่มุม งานศิลปะที่ละเอียดอ่อนและต้องอาศัยความประณีตนี้ เชื่อมโยงกับคุณค่าทางจริยธรรมที่สำคัญของสังคม เช่น การแสดงออกถึงความกตัญญู (Gratitude and Respect) การร้อยมาลัยเพื่อมอบให้ผู้อื่นเป็นสัญลักษณ์ของความกตัญญูและความเคารพ มาลัยมักถูกใช้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การมอบให้พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ หรือผู้ใหญ่ ในสังคม เพื่อแสดงความขอบคุณและความนับถือ ในลักษณะนี้สะท้อนถึงการตระหนักถึงความสำคัญของ การเคารพผู้ที่มีพระคุณ ซึ่งเป็นคุณค่าทางจริยธรรมที่สำคัญของสังคมไทย หรือการแสดงออกถึงความอ่อนน้อมถ่อมตน (Humility and Modesty) การมอบมาลัยหรือการร้อยมาลัยเพื่อนำไปถวายพระ หรือผู้มีบุญคุณ เป็นการแสดงออกถึงความอ่อนน้อมถ่อมตน และต้องอาศัยความอดทนและความใส่ใจในรายละเอียด สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับการทำงานที่มีคุณค่าและความหมาย ไม่ใช่เพียงแค่ความสวยงามภายนอก แต่รวมถึงการแสดงออกถึงความตั้งใจที่จริงใจ ความอดทน ความพิถีพิถัน และการฝึกฝน การทำงานที่ละเอียดอ่อนเช่นนี้ ช่วยฝึกฝนความมีวินัยและความรับผิดชอบของผู้ร้อย เนื่องจากต้องคำนึงถึงความสวยงามและความเหมาะสม ในการจัดวางดอกไม้ การมีความใส่ใจในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ สะท้อนถึงการพัฒนาคุณธรรมและการทำสิ่งที่ดีที่สุดตามหลักจริยธรรม ช่วยให้ผู้ร้อยได้ฝึกสมาธิและความสงบในจิตใจ การมุ่งเน้นไปที่การทำงาน ที่ประณีตและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะ ช่วยให้ผู้ร้อยสามารถฝึกความตั้งใจและความสงบภายใน การร้อยมาลัย จึงเป็นการฝึกจริยธรรมผ่านการเรียนรู้ที่จะมีความอดทน และการทำสิ่งที่มีความหมายอย่าง เรียบง่ายแต่ลึกซึ้ง สรุปได้ว่า งานร้อยมาลัยไม่เพียงแต่เป็นศิลปะที่สะท้อนถึงความงามเท่านั้น แต่ยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณค่าทางจริยธรรมที่สำคัญในหลายด้าน เช่น การแสดงความเคารพ ความกตัญญู ความอ่อนน้อม และการเคารพในธรรมชาติ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาจิตใจและการเสริมสร้างจริยธรรมในสังคม

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1) การจัดประกวด Talent เพื่อพัฒนาคนที่มีใจรับและสนใจศิลปะงานดอกไม้สด ให้สามารถสืบสานต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป

2) ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน ยกย่อง และเชิดชู หน่วยงานหรือสถานศึกษานอกระบบที่เปิดหลักสูตร เช่น ห้องปฏิบัติการการเรียนการสอนได้เป็นกำลังสำคัญที่จะนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปถ่ายทอดให้กับบุคคลทั่วไป ที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงการเรียนการสอนในโรงเรียนช่างฝีมือในวัง (หญิง)

3) ควรจัดให้มีการเรียนการสอนผ่านรายการทีวี เป็นตอน ๆ เพื่อที่จะได้เป็นการสืบสานคุณค่างานฝีมือไทยให้คงอยู่ต่อไป

4) ควรจัดให้มีการแข่งขันประกวดงาน “มาลัยระดับนานาชาติ” เพื่อให้เกิดการรับรู้และเรียนรู้ความเป็นไทยมรดกทางวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยในครั้งต่อไปอาจจะต้องใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรที่ทำให้เกิดองค์ความรู้ในเชิงสร้างสรรค์คุณค่าเชิงศิลปะผ่านงานดอกไม้สด

2) ควรทำการวิจัย “ขับเคลื่อนศิลปะงานดอกไม้สดสู่ “Soft Power”

เอกสารอ้างอิง

กนกรัตน์ มุขเตียร์. (2564). การศึกษาคุณค่าการดำรงอยู่ เพื่อการอนุรักษ์ และถ่ายทอดศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10*(1), 12-21. สืบค้นจาก https://so05.tci-thaijo.org

ฉฎาภา อินทกุล. (2556). *การจัดการเพื่อการเผยแพร่และสืบทอดศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กแบบคณะโจหลุยส์ในสถานศึกษาของ จังหวัดเชียงใหม่* (Unpublished Master’s thesis). มหาลัยเชียงใหม่, กรุงเทพฯ.

ชนากานต์ สุรพนาวัลย์เวช. (2556). พัฒนาการของการแสดงหุ่นละครเล็ก: “ครุฑานุภาพ”. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 5*(1), 19-33. สืบค้นจาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/human_dru/article/view/253689/172017

ปณต สุสุวรรณและคณะ. (2556). การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กในประเทศไทย. *วารสารกระแส มหาวิทยาลัยสารคาม, 19*(36), 26-40. สืบค้นจาก https://culturalapproach.siam.edu/

ปภิชญา เรืองโค. (2561). *การพัฒนาบทเรียนบนเว็บโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของซิมพ์ซันเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3* (Unpublished Master’s thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

วริศนันท์ เดชปานประสงค์, มงคล ไชยวงศ์, อัครวุฒิ จินดานุรักษ์, ไตรรัตน์ พิพัฒโภคผล และพลอยปภัส จิตรันต์สรณ์. (2565). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติของผู้เรียน. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 8*(2),428-440. สืบค้นจาก https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/view/260713

มณีรัตน์ จันทนะผลิน. (2558). *ศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้สดในวัฒนธรรมไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรษา วารุลังค์, กัญญภัทร นิธิศวราภากุล และนิภาพร สกุลวงศ์. (2566). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็กตามแบบโจหลุยส์ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. *วารสารนิสิตวัง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 25*(1),75-82. สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/ojs/

อุไรวรรณ เจือจันทร์. (2566). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติของผู้เรียน. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 8*(2),428-440. สืบค้นจาก https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JRBGS/issue/view/17127

Green, A. (2019). *Floral Crafts: A Handbook for Handmade Floral Designs.* New York, NY: Artisan Books.

Johnson, L. (2017). *The Art of Floral Design: Traditional Techniques for Handcrafted Flower Arrangements.* London: HarperCollins.

Smith, M. E., & Wong, T. (2020). *Crafting Cultures: The Role of Handmade Arts in Preserving Cultural Heritage.* Oxford: Oxford University Press.

Smith, T. (2011). *Value and the Visual Arts: Theories and Practices of Artistic Worth*. New Haven, CT: Yale University Press.

Zeki, S. (1999). *Inner Vision: An Exploration of Art and the Brain.* Oxford: Oxford University Press.